

VALEA NILULUI :EGIPTUL SI SUDANUL

Egiptul se află în partea nord-estică a continentului african, pe tărâmurile a două mari. În partea de nord, Egiptul este scâldat de Marea Mediterană și în partea de est, de Marea Roșie. Egiptul se învecinează la vest cu Libia, la sud cu Sudan și la nord-est cu Israel. Între deșert și tărâmul muntos al Mării Roșii, întregul teritoriu este străbătut de fluviul Nil.

Egiptul este republică, denumirea oficială fiind Republica Arabă Egipt. Președintele Husni Mubarak stă în fruntea Ministerului Apărării și este comandantul suprem al forțelor armate.

Egipt-ul este un adevărat muzeu în aer liber, tărâmul Faraonilor, Piramidelor și al Sfinxului. Scâldat în istorie, cu mii de kilometri de oaze și desert, împrejmuit de apele Mediteranei, ale Mării Roșii și Nilului, Egiptul oferă toate posibilitățile pentru petrecerea unui sejur cu adevărat exotic și palpitant. Cu atmosfera sa unică și exotică promite să fascineze și să satisfacă orice imaginație, oferind șansa unor descoperiri interesante, a unor sejururi care să-ți umple sufletul de bucurie.

CAIRO ȘI SUPRAFATA SA METROPOLITANĂ

CAIRO (în araba Al Qahira, înseamnă “ victoriosul”) este capitala Egiptului și este cel mai mare oraș din continentul Africa. Localizat pe ambele maluri ale fluviului Nil aproape de capul deltei acestuia, în nordul Egiptului, locul a fost ocupat mai mult de 6000 de ani și a servit drept capitală a numeroase civilizații egiptene.

Cairo este cunoscut local ca Misr, numele arab pentru Egipt. Orasul este marcat de tradițiile și influențele estice și vestice, noi și vechi. Oricum orașul reflectă și sărăcia în creștere a Egiptului, dar ține piept problemelor cauzate de creșterea masivă a populației, de întinderea urbană și de infrastructura deteriorată.

POPULAȚIA

Populația Egiptului este de 68 350 000 locuitori (68,5 locuitori/km²). Aproape întreaga populație este concentrată (peste 98%) în valea și Delta Nilului (unde se înregistrează o densitate de peste 1200 locuitori pe km²).

În 1996 populația orașului Cairo era estimată la 6,8 milioane de locuitori. Oamenii din Cairo sunt cunoscuți ca cairenei, aproape toți fiind egipteni arabi.

Orașul este un important centru islamic, iar caireneii sunt în general islamici; oricum orașul este și casa unei mari comunități copta, care își are originea în creștinii care au populat Cairo înainte de venirea islamicilor.

Faraonii, grecii, romanii, arabii, turcii și englezii au domnit în Egipt, iar Egiptul modern este un amalgam al acestor moșteniri cu influențe islamice, dar și cu ceea ce a reprezentat secolul 20.

Numărul evreilor a scăzut semnificativ în a doua jumătate a secolului XX, scăderea datorându-se mai ales emigrațiilor în Israel.

CLIMA

Este mediteraniană pe litoralul nordic și în deltă și tropical-deșertică în rest.

CULTURA

Cea mai faimoasă instituție de învățământ din Cairo este Universitatea Al Azhar, cea mai veche din lumea islamică. Instituția a fost construită lângă moscheea Al Azhar, cea mai veche moschee din Cairo.

Moscheea a fost fondată în 970, iar Universitatea în 988 de fatimizi. Universitatea Al Azhar constituie o voce autoritară în lumea islamică, iar poziția sa în problemele importante este influențabilă în Egipt și în lumea arabă.

Alte instituții sunt: Universitatea Cairo (1980) și Universitatea Ain Shams (1950) care au împreună mai mult de 100000 de studenți, și Universitatea americană din Cairo, fondată în 1919.

Istoria Egiptului este păstrată și expusă în numeroase colecții muzeale. Fondat în 1903, Muzeul Egiptean conține sute de mii de lucrări, incluzând mai mult de 1700 de piese din colecția Tutankamon.

Muzeul artelor islamice (1881) conține o vastă colecție care "povestește" istoria civilizațiilor islamice. Alte muzee păstrează colecții referitoare la teme mai moderne. Acestea se înșiruie de la Muzeul-Palat Al Gawhara, construit în 1811 în stilul otoman, la muzeul Mahmoud Khalil(1963) care conține lucrări ale lui Vincent Van Gogh, Paul Gauguin, Peter Paul Rubens și alți pictori europeni și egipteni.

De la Herodot încoace, s-au scris nenumărate cărți despre Egipt. Într-o viață de om, e imposibil să le citești pe toate. Cu toate acestea, Egiptul continuă să fie un loc fascinant și misterios. Istoria în cifre spune ca civilizația egipteană este prima civilizație cunoscută.

Te întrebi, ce îți poate oferi Egiptul atât de spectaculos?

Nici nu îți poți imagina câte minuni se ascund în această lume ale cărei origini se pierd undeva, în adâncul istoriei.

Memphis și Sakara, Platoul marilor Piramide și a enigmaticului Sfinx, templele construite, de-a lungul Nilului, între Abydos și Abu Simbel, Valea Regilor și a Reginelor sunt doar câteva destinații ale civilizației faraonice, dintr-o enumerare de câteva pagini.

Arhitectura islamică, concentrată în moschei, palate, școli, mausoleuri sau băi publice, completează zestrea de monumente a unei țări ce poate fi comparată cu un muzeu uriaș deschis de-a lungul Nilului.

Una dintre cele mai renumite stațiuni din Egipt, este situată pe malul Mării Roșii, la 500 km de Cairo. Marea cristalină este aici mărginită de plaje acoperite cu nisip fin. În unele locuri pătrund în mare recifuri de coral, a căror frumusețe subacvatică îi încântă pe iubitorii de scufundări. Hurghada asigură condiții ideale pentru baie și diferite sporturi nautice, datorită climei plăcute și a faptului că temperatura apei rar coboară sub 22°C. Nilul este el însuși un personaj omniprezent, căci fără el n-ar fi fost posibile toate enumerările de mai sus și n-ar fi posibile nici faimoasele croaziere și nici romanticele plimbări. Egiptul nu este o destinație oarecare, este țara misterelor și a superlativelor, unde marii cuceritori au devenit, ei înșiși, cuceriți de civilizația faraonică.

Căsuțele din paiantă stau alături de ruinele faraonice, înconjurate de clădiri din beton, oțel și sticlă. Beduinii trăiesc în corturi din piei de capră, iar fermierii încă mai lucrează pământul cu unelte arhaice asemenea înaintașilor lor. Unii orășenii sunt îmbracați în veșminte lungi, alții în Levis și Reeboks, iar traficul auto intră în competiție cu căruțele trase de măgari și turmele de capre. Nicăieri în lume, aceste imagini contrastante nu sunt atât de izbitoare ca la Cairo, un oraș imens, ticsit de oameni, plin de sunetele claxoanelor, ghetourilor și strigătele muzicantilor ce cheamă credincioșii la rugăciune. Dar să nu vă imaginați că Egiptul este un regat al haosului și al gălăgiei. Este și un lung și tăcut drum al caravelor de cămile prin deșert sau un pod lung și lat aruncat peste Nil.

PUNCTE DE INTERES

Cairo este considerat inima Egiptului de mai bine de 1000 de ani. Cairo islamic (care nu este mai islamic decât restul orașului) reprezintă orașul vechi, medieval, care te aruncă înapoi în timp, cu 600-700 de ani. Este cea mai populată zonă din Egipt și, probabil, din întregul Orient Mijlociu. Districte asemenea Darb al-Ahmar sunt înșesate de străduțe înguste,

case mici din paiantă, capre, cămile și măgari. Pretutindeni, găsești temple și moschei, iar aerul este plin de mirosuri pătruzătoare de plante, animale și oameni. În aceasta parte a capitalei punctele de atracție sunt: Moscheea Ibn Tulun, care datează din secolul al IX-lea și este una dintre cele mai mari din lume; Mausoleul lui Imam ash-Shafi'i, cel mai mare mormânt islamic în care se află îngropat unul dintre sfinții Islamului; Citadela, una dintre cele mai teribile fortărețe în care, timp de 700 de ani, și-a aflat sediul puterea egipteană.

Cairo are ca vecini în est, sud și vest deșerturi, iar în nord Delta Nilului. Capitala Egiptului include și mai multe insule fluviale, care joacă un rol important în viața orașului. Ca centru principal comercial, administrativ și turistic a regiunii, Cairo are mai multe instituții culturale, clădiri pentru afaceri, birouri guvernamentale, universități și hoteluri, care creează împreună o activitate continuă.

Centrul orașului comercial Cairo este Tahrir. Un loc al activității turistice, centrul cuprinde numeroase atracții turistice printre care Muzeul Egiptean și Moscheea Modernă Umar Makram.

În centrul orașului se află insula Zamalik, care conține cartierul comercial, Casa Operei (fondată în 1869) și Turnul Cairo(1957). Trei poduri leagă insula de ambele maluri ale fluviului.

Cairo, capitala Egiptului și cel mai mare oraș al continentului african, desăvârșește cu succes orice vizită în această țară. Aici este locul unde cele mai palpitate și sofisticate atracții africane, orientale și europene se întâlnesc și se îmbină cu succes, unde prezentul se împletește armonios cu trecutul. Este paradisul bazarelor orientale cu îmbrăcăminte din piele, obiecte artisanale, parfumuri exotice și condimente și uleiuri unice, a cluburilor de noapte sofisticate, a hotelurilor moderne și luxoase, a muzeelor și monumentelor antice. Veți rămâne uimiți să descoperiți că aici, de peste 3000 de ani religiile musulmane, creștine și islamice coexistă în liniște și armonie, ca istoria este prezentă la tot pasul în muzee – Muzeul Egiptean: comorile lui Tutankamon, holul Mumiilor (fiecare fiind însoțită de o scurtă istorie a familiei din care făcea parte), Muzeul de Artă Islamică, piramide – Piramida Giza, una dintre cele 7 minuni ale lumii, Sfinxul, monumente islamice, biserici creștine, precum și în multe alte locuri care merită vizitate pentru a te bucura de minunile istorice ale acestui oraș.

Cairo copt este de fapt o fortăreață-oraș ridicată în timpul dominației romane, cu mult timp înainte de construirea părții islamice, reprezentând una dintre primele așezări umane din lume. Din vechea așezare a rezistat Fortăreața Babilonului, un turn construit în anul 98 d.Hr. Un alt punct de atracție îl constituie Muzeul Copt, aflat la baza turnului. Cam atât despre Cairo!

O zonă mult căutată de turiști o reprezintă **Giza**, platoul situat pe malul vestic al Nilului, pe care se ridică în toată splendoarea, una dintre cele șapte minuni ale lumii: piramidele

egiptene, dominate de Marea Piramidă și de impunătorul Sfinx. Piramidele au supraviețuit ridicării și dispariției multor dinastii, cuceririlor și vicisitudinilor climaterice.

VALEA REGILOR

Imaginați-vă un oraș întreg construit pentru a servi morții, un loc secret în care să nu poată nimeni intra sau ieși fără permisiune specială. În timpul Noului Regat, cu aproape 3500 de ani în urmă, faraonii au decis să-și protejeze mormintele de hoți. Au construit un oraș într-un loc pustiu, cunoscut astăzi drept Valea Regilor. Temple și monumente se ridicau pe un mal al Nilului, iar pe cealaltă parte se afla un sat împrejmuit cu ziduri, pentru muncitorii ce săpau morminte roiale adânc în dunele de nisip. Sute de muncitori lucrau în Valea Regilor. Când nu erau la muncă, bărbații trăiau cu familiile lor în satul special ridicat pentru muncitori, sat numit astăzi Deir al Medina. În sat, casele erau mici, făcute din noroi de pe malul Nilului, uscat la soare.

Astăzi, se mai vad doar pietrele de temelie ale satului Deir al Medina. Satul a înflorit timp de 500 de ani, timp în care au fost îngropați în vale regii. Oamenii înca trăiesc aproape de Valea Regilor și mulți dintre ei își câștigă existența ghidându-i pe străinii interesați de vechile mistere ale Văii.

Cel mai magnific mormânt din Regatul Nou, nu fuse deloc ascuns. Săpat adânc într-o stâncă, acest imens templu ascundea mormântul lui Hatshepsut. Misterul înconjoară acest conducător egiptean pentru că Hatshepsut era o femeie ce luase tronul într-un moment în care doar bărbaților li se permitea să conducă.

MORMÂNTUL LUI TUTANKAMON

Cu doar cateva indicii, ca o cupă și o piesă din aur, însemnate cu numele faraonului, arheologul englez Howard Carter începuse vânătoarea de morminte în Valea Regilor. În 1922, după șase ani de săpături, Carter găsi în sfârșit intrarea către camera mortuară a faraonului Tutankamon. Carter devenise prima persoană în mai mult de 3000 de ani, ce văzuse minunățiile din mormântul faraonului. Legende antice amenințau că un blestem va cade peste oricine va îndrăzni să deranjeze mormântul unui faraon. Dar capcanele ascunse și vrăjile magice nu l-au oprit pe Howard Carter. El a găsit în mormânt atât statui din aur și bijuterii cât și picturi rupestre neprețuite.

MUMIILE-TRUPURI ETERNE

Ce este o mumie? Este de fapt doar un trup conservat. Oamenii de știință au găsit mumii în ghețari sau îngropate adânc în mlaștini. Dar cele mai faimoase mumii vin din Egipt, unde îmbălsămătorii conservau cu mare grijă cadavrele. Și-au făcut treaba bine: astăzi, multe mumii egiptene au mai mult de 3000 de ani. Dacă le-am tăia bandajele, am descoperi chipurile oamenilor care, cu mii de ani în urmă au creat o civilizație de excepție. Sarcofagele pentru

mumii erau încrustate cu bijuterii și pictate în culori vii. De obicei făcute din lemn, sarcofagele trebuiau să conserve și să apere trupul de hoți și animale. Chipurile pictate pe sarcofag ajutau spiritul să își găsească trupul, și simbolurile magice ajutau la ghidarea spiritului către viața de apoi.

MARILE PIRAMIDE

Cine a construit marile piramide ale Egiptului? Cum puteau oamenii antici, cu doar unelte de bază să construiască acești munți de piatră, cele mai mari structuri asamblate vreodată de oameni? Chiar și astăzi, astfel de întrebări îi urmăresc pe toți cei interesați de misterele acestei lumi antice. Știm că piramidele erau morminte ce păstrau trupurile și comorile neprețuite ale regilor egipteni. Dar experții mai știu că misterioasele piramide, lăsate fără bogății, încă nu și-au dezvăluit toate secretele.

REGII PIRAMIDELOR

Acești regi, care au condus Egiptul în timpul Regatului Vechi au fost odată îngropați în Marile Piramide. Deși înfăptuirile lor sunt aproape pierdute istoriei, numele și chipurile lor vor trăi, atât timp cât piramidele vor sta în picioare.

KHUFU

Tiran sau geniu? Unii experți consideră că Khufu (numit și Cheops de către greci) era un rege arogant și neiertător. Dar astăzi, alți oameni de știință consideră că Khufu a condus o țară prosperă și că el a organizat și a avut grijă de mii de muncitori.

KEFREN

Fiul lui Khufu, Khefren, a construit două dintre cele trei mari piramide. Deși este cu 3 metri mai mică decât Marea Piramidă a lui Khufu, mormântul lui Khefren a fost construit pe un teren mai înalt astfel încât pare mai înalt decât cel al tatălui său.

MENKAURE

Ultima și cea mai mică piramidă de la Giseh a fost începută pentru acest rege. Are mai puțin de 1/4 din mărimea celorlalte. Menkaure a încercat să-și facă mormântul mai impresionant acoperindu-l cu granit roșu. A murit înainte ca piramida să fie terminată.

PIRAMIDELE ASTĂZI

Turismul este industria cea mai dezvoltată în Egiptul Modern. Astăzi, egiptenii arată mândri moștenirile antice către mii de vizitatori. Ei fac ture și plimbări cu cămilele în jurul piramidelor și a celorlalte monumente. Unii ghizi oferă chiar plimbări prin pasaje secrete către camerele mortuare ascunse adânc în piramide.

UN OCHI PĂZITOR

Timp de secole, vizitatorii Egiptului puteau vedea doar capul Sfinxului. Nimeni nu știa ce se află sub nisip. Unii credeau că era capul și chipul unei femei, poate o zeiță sau o regină.

Când arheologii au descoperit în sfârșit întreg Sfinxul, cu aproape 100 de ani în urmă, au văzut că era capul regelui Kefren montat pe trupul unui leu uriaș. Monumentul este simbolul zeului soarelui Ra și al mării puteri a faraonului. Totuși, Sfinxul încă mai poate ascunde mistere. Unii experți cred că acele camere neexplorate ale Sfinxului și unele pasaje sunt ascunse în imensul trup al leului.

Conform unei legende antice, un prinț a adormit odată aproape de capul Sfinxului. El a visat Sfinxul care îi promitea că îl va face faraon înaintea fraților săi mai mari dacă îi va curăța trupul de nisip. Prințul se apucă îndată de treabă și curând deveni faraonul Thutmose IV.

IMHOTEP: PRIMUL ARHITECT

Imhotep a trăit acum aproape 4500 de ani în urmă, ca scrib, la curtea regelui Djoser, unde scria texte medicale, servea ca mare preot pe zeul soarelui și supraveghea toate treburile curții. Atât de mari au fost înfăptuirile sale încât Imhotep a ajuns mai târziu să fie venerat ca zeu.

PIRAMIDA PAȘILOR

Acest mormânt al regelui Djoser are 6 blaturi, la fel cu un tort de nuntă. Având aproape 61m înălțime, această piramidă este prima structură amplă făcută din blocuri de gheață spartă. Odată, era înconjurată de ziduri, statui și altare.

Marile piramide nu erau singure. Erau înconjurate de temple și morminte mai mici pentru soțiile importante ale regilor și pentru oficialii curții care doreau să-și servească conducătorii chiar și după moarte.

O CĂLĂTORIE SPRE VIAȚA DE APOI

Pentru egiptenii antici, nici un eveniment din viață nu era mai important decât moartea. Fără o înmormantare potrivită, spiritul și trupul nu se puteau reuni în lumea de apoi. Construirea atentă a unui mormânt, conservarea elaborată a trupului și ofrandele către zei erau doar începutul lungii călătorii a spiritului.

În afara mormântului, procesiunea funerară se oprea pentru ca preoții să poată oficia o ceremonie specială numită “deschiderea gurii”. Mumia era ridicată în nisip și un preot, atingea gura mumii cu unelte ceremoniale, în timp ce spunea rugăciuni și incantații specifice.

Inimile regilor și faraonilor erau cântărite, după moarte, într-o balanță, cu pana zeiței Maat, ceea ce simboliza adevăr și corectitudine. Dacă inima și pana se balansau, persoana trăise o viață bună. Dar dacă inima era încărcată cu păcate, un monstru cu cap de crocodil numit Ammit - înfuleca îndată inima. Fără inimă, persoana nu putea intra în regatul morților.

Mormintele și cutiile mumiilor erau dese ori inscripționate cu rugăciuni și formule magice din Cartea Morților. Această carte conținea mai mult de 200 de formule magice și rugăciuni ce ajutau spiritul să ducă la bun sfârșit periculoasa călătorie către viața de apoi.

DE LA IZVOARE LA VĂRSARE

O civilizație fără egal în istoria omenirii s-a născut de-o parte și de alta a Nilului. O civilizație veche, de mai bine de 5000 de ani, s-a dezvoltat și a înflorit pe malurile celui mai mare fluviu din Africa și al treilea ca mărime din lume.

NILUL ALB

La 24 mai 1882, expediția condusă de celebrul jurnalist și explorator englez Henry Morton Stanley ajungea pe tărâmul sud-estic al lacului Albert, descoperind unul dintre izvoarele “fluviului care cade din cer”. Încă din secolul al doilea, își va aminti Stanley, Ptolomeu susținea că izvorul Nilului se afla în Munții Lunii, denumiți așa, fiindcă în concepția sa aceștia se găseau la marginea universului. Născuți din topirea zăpezilor și din șiroirea apei, câțiva torenți abundenți (precum Mobuku) se alătură lui Semlik(I) care la rândul său, se arunca în lacul Albert, acesta din urmă alimentând proaspătul fluviu. Munții pe care Stanley îi avea sub ochi erau chiar cei pomeniți de Ptolomeu: Masivul Ruwenzori (“făcătorul de ploaie”-cum îl numesc indigenii) iar pentru Stanley, “regele norilor”. De fapt, masivul e mai tot timpul învăluit în nori (ploaia în fiecare zi, 365 de zile pe an), motiv pentru care nici nu a fost descoperit de exploratori. Este, totodată, și izvorul cel mai înalt al Nilului, punctul său culminant fiind piscul Margherita (5119m). Pentru a ajunge până la el, trebuie să treci printr-un fel de tunel vegetal, care te duce direct la ghețari și la vârfurile înzăpezite, cu înălțimi mai mari decât Mont-Blanc.

Dar Nilul mai are și un izvor meridional, mai puțin spectaculos decât cel ugandez, situat în Burundi, la 2050m. Urcând printre coline, o cale pietruită îți deschide calea spre Kikiizi, o

ridicătură pe care se afla și o mică piramidă, înălțată de doctorul Burkhart Waldecker, în 1937, în amintirea tuturor celor care și-au consacrat existența căutării izvoarelor Nilului (să nu uităm că în Antichitate, despre cineva care își propunea să facă un lucru socotit imposibil, se spunea că se afla “în căutarea izvoarelor Nilului”). Iar nu departe de aici, se ivește un firisor de apă, numit Kasumo, ceea ce se traduce prin cascadă. Pe vremea când căpitanul Speeke descoperea, la 28 iulie 1862, Nilul Alb, la ieșirea sa din lacul Victoria, spectacolul era cu totul altul, și cu adevărat grandios: cascade de 4 m înălțime și late de 150 de metri își prăvăleau apele, pe care mulțimea de pești migratori se silea să le urce; nu lipseau nici pescarii cocoțati pe stânci, nici crocodilii și hipopotamii care somnolau în apă la care veneau să se adape turme întregi de animale.

Acestia sunt primii pași ai Nilului în drumul său spre Khartoum și Sudan, propulsat de enorma masă de apă a lacului Victoria (fluviul poartă aici chiar numele de Nilul Victoria). După ce iese din luxurianta padure virgină, cade în plasa lacului Kyoga (care se comportă asemenea unui burete), dar de unde reușește să scape, pentru a-și mâna apele mai departe.

Dar, surpriză! Prezența a două bare de granit îl obligă să se arunce într-un fel de strâmtoare, de numai 6 metri lățime, de unde cade pe o distanță de circa 40 de metri. Locul se numește Murchinson Falls (căderile Murchinson), botezat așa, în 1864, de Baker, în cinstea președintelui lui Royal Geographical Society. E locul de întâlnire al animalelor de tot felul: flamingi, turme de bivoli și de elefanți zgomotoși, care-i fac pe crocodilii adormiți să-și întrerupă siesta, hipopotami care se zbenguie prin apă...

În același moment în care Nilul pătrunde în lacul Albert (numit și Mobutu), el și iese, schimbându-și atât numele (Nilul Albert), cât și direcția, luând-o de-a dreptul spre nord, pentru a intra vijelios în Sudan. Datorită impetuoșității sale, riveranii îl denumesc Bahr el-Gebel, adică “fluviul munților”. Din acest loc, Nilul își începe lunga lui traversare printr-o lume de mlaștini, botezată de Baker chiar Styx (regiune pe care arabii o numesc Sadd, ceea ce se traduce prin “baraj” sau “opreliște”). Într-adevar, mulțimea de blocuri de vegetație dă naștere unor adevărate baraje vegetale, alcătuite din papirusi de două ori mai înalți decât omul. Zona este un fel de mare a Sargaselor, iar străbaterea ei îi pune la grea încercare pe navigatori. Totuși, după 750 de kilometri, odată cu lacul No, imperiul mlaștinilor i-a sfârșit. Din aceasta încercare cu Styx-ul, Nilul iese oarecum secătuit, căci o bună parte din apele sale s-a pierdut prin evaporare. Grație însă unui afluent venit din Etiopia, Sobat, Nilul (numit aici Bahr el Abiad, adică Alb) își umflă din nou apele și își continuă drumul spre Khartoum. Acum e atât de mare și de puternic, încât arabii îl numesc chiar El Bahr, “marca”.

Nilul a străbătut deja 2600 km și, după ce trece de barajul Gebel Aulia, se apropie de Khartoum. Aspectul malurilor sale se schimbă: stepa face tot mai mult loc deșertului, “Africa

sălbatică” face și ea loc unei alte lumi: islamul. Nu peste mult timp, la Khartoum va avea loc marea întâlnire. Dar, de acolo, cursa lui triumfală spre Mediterana va continua, pe nu mai puțin de 3000 de kilometri.

NILUL ALBASTRU

Înainte de a se năpusti printre blocurile povârnite de bazalt și granit (de culoarea cărbunelui), Nilul Albastru a parcurs deja mai bine de 150 km. Izvorul său din Sakala, considerat sfânt de către coptii etiopieni, n-a fost descoperit decât în 1618, de către un iezuit-Pedro Paez. La acea dată se credea că nu există decât un sigur Nil. Istoria Nilului uguandez se repeta și în Etiopia. Exploratorii vor socoti mult timp lacul Tana drept deversorul Nilului Albastru, principalul său izvor, la fel cum cei ce exploraseră izvoarele Nilului Alb credeau că Lacul Victoria deține acest rol. În realitate, Izvorul Nilului Albastru se afla mult în amonte de Tana, iar cel al Nilului Alb, în amonte de Victoria. Nilul Albastru se ivește pe neașteptate, la altitudinea de 2900m, într-un cadru cu adevărat feeric, nu departe de așezământul Sf.Mihail, o biserică coptă, din Geesh. Pârâul abia pornit la vale, șovăitor, abia dacă are o lățime de 3-4 pași și o adâncime de câteva degete. Ceva mai departe, primind câțiva afluenți, se strecoară de-a lungul câmpurilor, execută o serie de cotituri, apoi coboară vijelios prin câteva cascade. Își continuă drumul spre est, după care revine spre nord, pentru a se arunca în lacul Tana. Din partea de sud a acestuia iese apoi Marele Abai.

Aflat la înălțimea de 1760m, Lacul Tana a fost socotit multă vreme castelul de apă al Egiptului. De fapt, în aval de Lacul Tana, Abai coboară, din cascadă în cascadă, prag după prag, pe o distanță de 130 km, într-o direcție diametral opusă Egiptului. Aceasta porțiune vijelioasă de apă se repede apoi în celebrele cascade de la Tis Esat, de la înălțimea de 50 m.

Oricum, navigarea pe cursul muntos al Nilului Albastru nu este o aventură la îndemâna oricui: cei care au reușit în această întreprindere pot fi numărați pe degete.

După ce face un ocol de 700 km, în jurul masivului Tchoke (414m), Abai își reia drumul spre Sudan și Egipt. La intrarea în Sudan, se mai aruncă printr-o cascadă, înainte de a se izbi de barajul de la Roseires.

Impetuosul Nil Albastru, rebotezat aici Bahr el Azrak (“fluviul cenușiu”), pătrunde în câmpia sudaneză, printre coline presărate cu baobabi, întâlnind și prima lui cale ferată, înainte de a-și tălăzui apele spre barajul de la Sennar. Pe tărâmul său stâng de la Guezirah, irigat, se cultivă cel mai bun bumbac din lume; pe celălalt mal, însă, seceta a eliminat complet stepa pentru a impune savana cea mai dezgolită. Aici Nilul mai primește doi afluenți, pe Dinder și Rahad, ultimii săi afluenți mari. Trecând pe sub cel de-al doilea pod, la Khartoum, Nilul Albastru își împreună apele cu cele ale Nilului Alb, căruia îi aduce astfel un debit mediu zilnic

de 141 de milioane de metri cubi, ceea ce reprezintă, pe an, cam patru cincimi din debitul total al Nilului!

NILUL NUBIAN

Nilul Alb (venit din Burundi și Uganda) și Nilul Albastru (venit din Etiopia) nu mai formează aici, la confluența, decât o singură apă, marele Nil: Bahr el-Nil. Călătorul poate admira aici, la Khartoum, unul dintre cele mai frumoase peisaje acvatice din lume.

După mlaștinile de la Sadd, și înainte de “domesticirea” sa egipteană, Nilul va străbate deșertul, rătăcind de la o cădere de apă la alta. Sunt așa-numitele (impropriu) cataracte, locuri de trecere învolburate, care hăcuiesc cumva fluviul între Khartoum și Assuan. Primul salt are loc la mai puțin de 200 km nord de confluența celor două fluvii.

Tot aici, la Khartoum, în apele sale se aruncă și ultimul său afluent: Atbara; acesta vine alene, dar la fel de umflat de malul gros etiopian, a cărui culoare când înroșește, când înverzește apele sale. După împreunare, Nilul, având acum o lățime de doi până la patru kilometri, în unele locuri, presărat cu insule, face posibilă plutirea felucilor, cel puțin până la cea de-a cincea cataractă, după spusele celor avizați – cea mai frumoasă dintre toate, căci, numai aici, boschetele de papirus, care, încă din vremea faraonilor, au dispărut treptat de pe malurile Nilului, mai pot fi încă văzute. Din frescele egiptene din Valea Regilor, reiese că pe aceste meleaguri, cândva, trăiau și hipopotami. Acesta e tărâmul Nubiei propriu-zise, o mare putere în timpurile faraonice, ba chiar salvatoare a unității Egiptului în perioada domniei nubiene.

NILUL CAIRO

Intrând în capitala Egiptului, Nilul are o lățime de 800 de m. E la fel de maiestuos, dar nu mai emană acea atracție pe care o avea în Egiptul de Sus. Înaltele clădiri ale metropolei îi maschează meandrele, dar nu reușesc să-i ascundă și contrastele: vile somptuase și hoteluri de lux (în cartierele bogate), dar și case vechi și înghesuite, alături de grămezi de gunoaie (în cele sărace).

Azi, ca și ieri, malurile sale sunt obiectul unor aprige dispute. Locuri de vilegiatură pentru familiile regale de odinioară, sau, mai aproape de noi, pentru administratorii coloniali, malurile Nilului au cunoscut nu puține prefaceri în ultimele decenii: amenajarea multor canale noi, a unor baraje sau poduri s-a răsfrânt asupra vieții riveranilor. Doar viața celor simpli, viața obișnuită, pare să se deruleze după aceleași ritmuri, cumva imuabile. La orice oră din zi și din noapte, amatorii de turism fluvial pot găsi o felucă disponibilă. Pescuitul este o altă activitate ce nu cunoaște odihnă. Bărcile, unele dintre ele adevărate case plutitoare, adăpostind o întreaga familie, brâzdează fluviul, aruncându-și sau ridicându-și năvoadele.

Dacă navigația pe Nil este cel mai vechi și mai firesc mijloc de deplasare într-o regiune redusă la o fâșie subțire de pământ, de o parte și de alta a fluviului, puține feluci sau barje de

transport traversează centrul capitalei! Nu lipsesc, în schimb, cele destinate plimbărilor, fie ele feluci, bărci cu motor sau autobuze fluviale.

MAREA DELTĂ A NILULUI

Dincolo de Cairo, lăsând în urmă splendorile trecutului faraonic și tentațiile turismului fluvial, marele fluviu își poartă apele agale spre vărsare. Delta, o imensă rețea de amenajări fluviale, constituie marele sistem regulator al apelor sale, iar triunghiul ei echilateral (cu laturile de circa 200 km lățime) se dovedește a fi ultima sa operă, cu adevărat colosală. Căci viața a nu mai puțin de 20 de milioane de locuitori depinde de acest “plămân” agricol (cum i s-a spus metaforic), de complexul fluvial format din cele două guri principale de vărsare în Mediterana și de o mulțime de alte brațe mai mici, canale sau sisteme de irigație amenajate de-a lungul timpului.

Din vârful Deltei, pe cele două brațe principale, Damiette (Damieta) și Rosette (Roseta), numele celor două porturi de pe coastă Mediteranei, apele Nilului mai au de străbătut aproximativ 500 km.

Nilul oriental o apucă hotărât spre nord abia după barajul de la Zifta. Evita Tantah, un centru industrial destul de populat, dar nu și pe Mansurah, un oraș cu peste 200.000 de locuitori, după care se alătură lacului Menzaleh, ajungând la Demiette, o cetate a mobilei, unde se varsă în Mediterana.

Nilul occidental, dincolo de Sa el-Hagar (construit pe amplasamentul anticei Sais) se lovește de barajul de la Edfina, a cărui funcție este chiar aceea de a limita invadarea câmpurilor cu apă de mare, deși, în ultimii ani, salinitatea apelor din canalele de irigație e destul de ridicată. Printre oaze cu palmieri se ajunge la Rosette, un orașel devenit celebru, mai ales în urma descoperirii de către un ofițer din armata napoleoniană, Francois- Xavier Bouchard, în 1798, a nu mai puțin vestitei stele de bazalt, acoperită cu hieroglife, așa numită “piatra de la Rosette”, pe baza căruia Champollion va reuși să descifreze scrierea secretă a faraonilor.

Aici, la vărsarea din Rosette, Nilul e la fel de lat ca și la sosirea lui la Cairo, cu maluri asemănătoare celor din Egiptul de Sus, năpădite de palmieri, străbătut de vase pescărești, încât se confundă oarecum cu marea.

Epopéea marelui fluviu se încheie la fel cum a început: dublu la izvoare, și tot așa, la vărsare!

Valea Regilor, Luxorul și Karnakul sunt alte destinații care îți vor dezvălui multe dintre minunile egiptene, dar pe acestea va trebui să le descoperi singur! S-a vorbit mult despre Valea Regilor, despre marile piramide - și pe bună dreptate - dar la fel de îndreptățită la notorietate ar fi fost și civilizația egipteană de la Deir-el-Medina, despre care informațiile au circulat anevoie. Bizar, mai ales că, după cum nota egiptologul Jean Yoyotte, în locul Dicționarului civilizației

egiptene, la care lucra, ar fi putut foarte bine realiza unul al civilizației de la Deir-el-Medina. Căci satul acestor lucrători este un adevărat unicat prin bogăția de informație arheologică, epigrafică, papirologică și chiar arhitecturală. Putem afirma, fără teama de a greși, că o vizită la Deir-el-Medina se confundă adesea cu o incursiune în istoria Egiptului antic.

Multă vreme, țara de pe Nil a fost confundată cu piramidele pe care le adăpostește de milenii. Confuzia avea, desigur, temeiurile sale: după istorica descoperire a mormântului lui Tutankhamon, în noiembrie 1922, de către Sir Howard Carter, piramidele au continuat să-și exercite fascinația. Descoperirea avea să introducă în circuitul egiptomaniei zona bine cunoscută de aventurierii și arheologii amatori, așa-numita Vale a Regilor. Aici se plasează necropola regală în timpul dinastiilor Regatului Nou (cca 1570 î.Chr.-1070 î.Chr.).

Există cel puțin două conexiuni între Valea Regilor și Deir-el-Medina. În primul rând, mormintele faraonilor din Valea Regilor au fost realizate de lucrătorii de aici, arhitecți, desenatori și constructori. Ei au fost reuniți, cu familiile lor, în ceea ce avea să devină viitorul sat de către faraonul Thutmosis I, din dinastia a XVIII-a (cca 1524-1518 î.Chr.), în fapt, primul rege al Egiptului înmormântat în această zonă.

Cea de-a doua conexiune ne oferă prilejul de a plasa geografic comunitatea în discuție: ambele regiuni - Valea Regilor și Deir-el-Medina - fiind situate pe același mal vestic al Nilului. Peisajul zonei excelează printr-o monotonie întreruptă doar de ruinele unor temple sau capele funerare. În aceste regiuni, pline de zone depresionare deșertice și masive muntoase de joasă altitudine, liniștea domină, fiind poate primul semn că ne aflăm într-un loc cu accentuată destinație funerară. Sau, după un alt egiptolog, Maurice Pillet, în cea mai "populată" necropolă de pe mapamond. Deir-el-Medina se situează în extremitatea sudică a acestui ansamblu de necropole, într-o mică vale marginită la vest și nord de dealuri.

Caracterul singular al acestui loc provine chiar din apropierea geografică a vieții și a morții: valea - destinată așezării și dealurile - ce adăpostesc mormintele artizanilor regali. Grație abundenței de material arheologic, și familiile ce au viețuit aici pot fi urmărite în evoluția lor.

Din perspectiva organizării sociale, comunitatea locală păstrează principiile expedițiilor trimise de faraoni din cele mai vechi timpuri în ținuturi îndepărtate, cu scopul de a exploata bogăția unor mine sau cariere. Aceste principii utilizau organizarea tradițională a marinei - fapt explicabil dacă ne gândim la faimoasele expediții navale spre țări legendare, vestite prin opulență, precum țara Punt.

Poate părea straniu, dar așa se explică de ce satul a fost împărțit, pe o axă nord-sud, în doua cartiere, de est și de vest, care nu sunt altceva decât echivalentul babordului, respectiv tribordului. Celor două cartiere le corespund două echipe de muncitori, "echipa din stânga" și

"echipa din dreapta". Știm astăzi că ele lucrau alternativ, dar nu vom ști poate niciodată dacă ar fi fost corect să deducem din denumirea lor ca artizanii uneia sau alteia erau însărcinați cu lucrul pe o anumită parte a mormântului faraonic.

Un fruntaș și ajutorul său erau conducătorii fiecărei echipe. Cu timpul, această funcție devine ereditară în sânul unei familii sau alteia. Apar astfel veritabile dinastii de lucrători și căpetenii. Numele și existența lor pot fi raportate la diverși suverani: Pashed și Baki (pentru echipa din stânga), la începutul dinastiei a XIX-a, Neferhotep (fruntaș al echipei din dreapta), în timpul suveranilor Horemheb, Seti I și Ramses al II-lea sau Neferhotep cel tânăr (nepot al precedentului, tot fruntaș al echipei din dreapta) sub Ramses al II-lea, Merreptah și Seti al II-lea.

La rândul lor, și lucrătorii din Deir-el-Medina se structurează în "bresle", pe baze familiale: titlul de desenator (literal, "cel ce reprezintă o formă") se transmite de la străbunicul Ipu la stranepotul Pay cel tânăr, trecând până la el prin mâinile lui Pay cel bătrân și ale lui Nebra.

La început, artizanii alegeau sub privirile atente ale unei comisii regale un loc propice construcției mormântului, cât mai departe posibil de vechile morminte și cât mai sigur. Odată locul stabilit, un plan de construcție devenea necesar, aici asistența arhitecților regali impunându-se. Mai mult ca sigur, planul ținea cont de caracteristicile locului ales, dar și de "modele" de construcție preferate de o dinastie sau alta.

La începuturile Regatului Nou se prefera tipul de hipogeu, format dintr-un culoar tăiat în stâncă, cotind în unghi drept. În perioada faraonilor Ramesizi, se impune tipul de culoar drept, adâncit ca un drum lung descendent până la camera funerară situată în capăt. Utilizând diverse unelte de cupru sau de bronz (dălți, ciocane, topoare etc.), lucrători speciali spărgeau stânca, obținând forma dorită a mormântului. Apoi, alții netezeau pereții, acoperindu-i cu un strat de gips, pentru a usura munca desenatorilor, trasând contururile viitoarelor picturi însoțite de texte. După verificarea corectitudinii acestora, "pictorul" pune culoare în forme, transformându-le în minunățiile pe care le putem admira și noi.

Care este statutul acestor comunități reunind în interiorul (și în exteriorul) unei incinte de 131 m/50 m un total de 1 200 persoane în perioada dinastiei a XX-a a Regatului Nou (cca 1185-1070 i.Chr.)? Neîndoielnic este vorba despre oameni liberi și poate expresia acestei libertăți este faptul că sunt plătiți pentru munca pe care o depun. (Aici, termenul de plată impune doar aprovizionarea cu cele necesare familiei.) Și totuși, aparențele nu trebuie să ne înșele. Tocmai această situație privilegiată face din acești lucrători - "prizonierii" prin excelență ai regiunii. Sunt mereu asistați și controlați de scribi. Astfel, un scrib regal transmite administrației centrale rapoarte despre calitatea și cantitatea prestației lucrătorilor. Relativa lor

izolare este de altfel o consecință directă a importanței activității lor - cunosc locul și conținutul mormintelor regale. Severul control, dar și prețuirea muncii proprii, îi opreau pe artizani în a profana locurile cunoscute.

Abundența datelor referitoare la condițiile de locuire și la viață personală a artizanilor din Deir-el-Medina ne permit chiar să le vizităm casele - 70 în interiorul zidurilor, 50 - în afară. Nu vom ști niciodată cât de confortabile erau în ochii posesorilor, ele apărând mici poate doar în ochii noștri. Căci nu este deloc exclus ca o asemenea locuință să fi fost împărțită de două familii. În pofida unor asemenea practici, instinctul de proprietar s-a manifestat mereu la Deir-el-Medina. Egipteanul antic preferă să-și scrie numele la baza coloanei (coloanelor) ce susține(a) plafonul camerei principale mai degrabă decât pe ușă.

Pentru a pătrunde în această cameră, vizitatorul trebuie să traverseze, mai întâi, o "cameră de primire", având ca element definitoriu un altar destinat ceremoniilor religioase la nivelul familiei. Un divan de piatră, în camera principală, sporea confortul locatarilor. Aceștia beneficiau și de o pivniță, singura încăpere subterană a locuinței, de bucătărie și de camere cu destinații intime. Simplu și practic, am spune, neuitând să adăugăm deosebită rezistență a amestecului de piatră și cărămizi uscate, materialul de construcție de departe dominant.

Defect sau calitate, aceste locuințe nu aveau nici curți, nici grădini, fiind situate cu fața la stradă. N-ar trebui să ne imaginăm un sat clasic - căci animalele sunt adăpostite aici în afara așezării. Pe de altă parte, n-am putea renunța la termenul "sat", căci aici nu apare decât un urbanism superficial, pus în legătură cu înflorirea civilizației pe malurile Nilului.

Ca în toate comunitățile Egiptului antic, și la Deir-el-Medina soțul se putea adresa soției numind-o "sora", fără ca prin aceasta să se înțeleagă vreun grad de rudenie între cei doi, altul decât cel acordat prin statutul marital. Într-un fel, libertatea femeii egiptene, chiar în cadrul căsătoriei, o transformă într-o veritabilă "soră" a bărbatului. Repudiată pentru altceva decât adulterul, femeia egipteană putea pretinde o treime din averea familială, în caz de divorț bunurile fiindu-i recunoscute.

În numeroase contexte, ea se dovedește o veritabilă jumătate a bărbatului: participă la ceremonii alături de el, "guvernează" familia (ajungând adesea la 15 persoane) în timpul absenței soțului, conferă strălucire și voie bună banchetelor de tot felul, unde, la bere, mâncare și dansuri se dovedește o puternică și încântătoare concurentă a tovarășului său. Picturile din mormintele tebane abundă în scene de petreceri, tocmai pentru că poporul egiptean iubea atât de mult viața, încât sfida moartea, privind-o ca pe o continuare, mai aparte, a existenței terestre.

Viața nu era prea ușoară în aceste zone aride ale Egiptului de Sus. Apa era inexistentă în regiune, lucrătorii trebuind să umple mereu un puț cu apă cărată din Nil pentru necesitățile zilnice. Dar imaginația și spiritul uman au triumfat de fiecare dată: plăceri mai mult sau mai

puțin vinovate, precum cele immortalizate în textele și ilustrațiile papirusului erotic de la Torino (provenind în mod sigur de la Deir-el-Medina) făceau parte din obișnuitul existenței. În care și justiția avea rolul său...

La Deir-el-Medina funcționa o comisie cu atribuții judiciare, compusă din fruntași și ajutoarele lor, din scribi și poate și alți lucrători cointerESAți. Cazurile judecate erau extrem de diverse: o femeie, Heria, e acuzată de furtul unei unelte prețioase de la Nebnufer, fiul lui Nakhy; sau cazul impulsivului fruntaș Paneb, care amenință pe toată lumea...

Judecata pământescă nu era decât o replică slabă a veritabilei judecăți întreprinsă de zei în lumea cealaltă. Locuitorii din Deir-el-Medina erau pioși și am văzut anterior că pentru a intra în "sufrageriile" lor trebuia să traversăm camere dotate cu altare. Acestea sunt departe de a se constitui în singurele mărturii ale religiozității acestor artizani regali. În nordul satului existau capele de cult, destinate confreriilor.

Lucrătorii de la Deir-el-Medina au propria necropolă. Datorită creșterii rapide demografice, ei au fost nevoiți să-și realizeze chiar și cavouri de familie. Personajul central al unui asemenea cavou putea fi foarte bine unul dintre fruntașii pomeniți mai sus. Chiar nefiind prea numeroase, ele ridică mai multe probleme decât necropolele vecine. Între cele mai remarcabile, nu numai prin decorație, se impun: mormântul pictorului Ipuv, al lui Senedjem, Pached etc.

O caracteristică importantă a acestor morminte este reprezentată de pictura pe fond galben sau alb. Este și ea în spiritul epocii dinastiei Ramses, picturile de pe pereții mormintelor căutând să imite un papirus desfășurat cu textele și ilustrațiile sale. Dar deopotrivă, morminte și locuințe, oferă două imagini asupra vieții: de dincolo, în cazul primelor, de aici, în cazul celor din urmă. Chiar această ultimă diferență ar fi fost străină de mentalitatea egipteanului antic, ce trăia într-o continuă exaltare a vieții.

După cinci secole, comunitatea de la Deir-el-Medina și-a încetat existență. În timpul dinastiei XXI (1070-711 i.Chr.), în plină perioadă de decadență și conflicte civile, sunt alungați și ultimii locuitori din valea unde strămoșii lor scriseseră pagini de civilizație. Viața cedase la Deir-el-Medina locul Mortii.

Piramidele din Egipt au fost întodeauna, încă de la început, trecute printre Cele Șapte Minuni ale Lumii Antice, însă de fapt Marea Piramidă de la Giseh a fost în centrul atenției și în fruntea listei. Este singură din Cele Șapte Minuni care mai există încă într-o formă aproape completă și ușor de recunoscut, ea fiind și cea mai veche. Construită pentru faraonul Keops, din dinastia a-IV-a, în jurul anului 2560 i.e.n. piramida reprezintă cea mai înaltă realizare a construcțiilor de piramide din Regatul Vechi al Egiptului.

În mod curios în ciuda dimensiunilor și a importanței Marii Piramide, a ajuns la noi o singură reprezentare completă a creatorului ei, Keops. Este vorba despre o minusculă statuie din fildeș a faraonului, găsită în 1993, de către Petrie, în fundațiile templului închinat zeului Osiris de la Abydos. Faraonul este așezat ținând în mână dreapta un sceptru, și purtând Coroana Rosie a Egiptului de Jos. În fața tronului pe care sta, este scris numele său, așezat într-un chenar regal. În ciuda dimensiunii mici și a materialului, este un portret cu țesături puternice. Există câteva portrete superbe ale altor constructori de la Giseh, remarcându-se în mod deosebit statuia din diorit a lui Kefren, în poziția așezat, și în seria de plăci triptice din ardezie, precum și statuile lui Mykerinos.

Înainte de începerea activității propriu-zise de construcție, era necesar să fie pregătit terenul trebuia nivelat și laturile să fie orientate cu multă grijă față de punctele cardinale. Nivelarea era probabil efectuată prin marcarea zonei respective cu o serie de patru valuri joase de argilă. Spațiul era apoi umplut cu apă. În mod firesc suprafața era perfect plană. Se săpau în continuare o serie de șanțuri în rocă de pe fundul apei, astfel încât baza acestora să păstreze o distanță egală față de nivelul apei. Atunci când se sapă suficient pentru marcarea zonei, apa era evacuată, iar stânca dintre șanțuri era săpată în continuare, păstrându-se același nivel. În cazul Marii Piramide s-a făcut însă o excepție. În cadrul zonei propuse pentru construcție a fost lăsați o porțiune de rocă nedislocată.

Nu se știe cât de mare a fost inițial, deși părți din ea pot fi văzute în întreaga structură a piramidei.

Orientarea exactă a laturilor piramidei se obținea prin observarea stelelor, deoarece în acea vreme nu era cunoscut nici un tip de busolă. Putem judeca precizia cu care măsurau vechii egipteni prin aceea că eroarea de așezare a celor patru laturi este de doar câteva fracțiuni de grad. Diferența de lungime dintre cea mai lungă și cea mai scurtă dintre cele patru laturi este mai mică de 20 cm. Acest din urmă fapt este incredibil dacă ținem seama de două lucruri: în primul rând toate măsurătorile se efectuau de-a lungul laturilor, nefiind posibil să se traseze diagonale, datorită porțiunii de stâncă rămasă în mijloc, și, în al doilea rând, toate măsurătorile se efectuau cu ajutorul frânghiilor sau a sforilor făcute din fibre de palmier sau de in, care se întindeau și își puteau modifica dimensiunile în funcție de temperatură.

Există două teorii importante privind modul cum au fost construite piramidele: una, folosind rampe care înconjurau construcția pe măsură ce aceasta se înalța, cealaltă împiedicând edificarea unei rampe ce s-ar fi întins în deșert, înălțându-se și lungindu-se atât cât era nevoie, o dată cu înaltarea piramidei. Dar, nici una dintre aceste două explicații nu este pe deplin satisfăcătoare. O a treia alternativă care ne poate veni în gând este utilizarea unor schele care să poată ridica blocurile de piatră cu ajutorul roabelor, așa cum au fost înălțate lespezile orizontale

care formează trilitionii de la Stonehenge. Acest lucru nu ar fi fost posibil din două motive: lemnul era un material rar și scump în Egiptul Antic, neexistând nici copaci cu diametrul necesar, nici cantitatea enormă de care ar fi fost nevoie. De asemenea, dimensiunile foarte mari și mai ales greutatea blocurilor ar fi împiedicat acest procedeu.

Ideea rampei care ar fi înconjurat piramida are însă mai multe elemente laudabile. Rampe de cărămizi de lut s-ar fi înălțat în jurul celor patru laturi ale piramidei, pe măsură ce aceasta se înalța, blocurile uriașe din piatra fiind urcate pământuri sau role. Imediat ce blocul trecea de ultimele role, acestea eliberându-se de greutate, puteau fi mutate în față, iar blocul era tras înainte, și mai sus de grupuri de oameni, cu ajutorul frânghiilor. Dacă din punct de vedere teoretic lucrurile par realizabile, (există un model reușit al acestei metode la muzeul Stiinței din Boston), din punct de vedere practic el lăsa mult de dorit. O pantă cu înclinație mică cerută de greutatea blocurilor de piatră, care să înalțe din toate părțile ar fi creat două probleme majore: prima, cea a grupului de oameni care trebuiau să aibă grijă de colțuri și care să păstreze blocurile în echilibru pe role; a doua, este problema ridicării din ce în ce mai sus a blocurilor în jurul structurii, pentru a ajunge în cele din urmă la nivelele superioare. Acest procedeu ar fi însemnat o forță de muncă impresionantă și personal pentru conducerea și controlul numeroaselor grupuri de oameni, care ar fi ridicat blocurile de la diferite nivele, cu ajutorul planurilor înclinate. Este greu de imaginat mulțimea celor care ar fi trebuit să urce.

Există și a treia teorie privind construirea Marii Piramide. Ea a fost formulată de Peter Hodges, un maestru constructor britanic, care era interesat în mod practic de problemele transportului pe orizontală și a ridicării unor greutateți enorme doar cu ajutorul pârghiei și rotelor. El a reușit să demonstreze că doi oameni puteau ridica o greutate de două tone cu pârghii lungi care aveau la capete un picioruș cu un anumit unghi și protejat de o bucată de metal. Prin introducerea acestui cap sub blocul de piatră și folosirea a două astfel de pârghii, sau mai multe, în funcție de greutate și mărime, un capăt al blocului putea fi ridicat, așezându-se sub el proptele. Procesul se repeta și la celălalt capăt și deplasarea continuă mai sus folosindu-se proptele sau alte forme de susținere. În acest fel un mare bloc de piatră putea fi ridicat relativ ușor la o înălțime rezonabilă. Construcția piramidei s-a realizat pe nivele, fiecare treaptă fiind destul de lată și, în medie mai înaltă de un metru. Principiul lui Hodges ar fi permis câtorva grupuri de oameni să ridice blocuri de piatră, pe toate cele patru laturi în același timp, numărul lor micșorându-se, o dată cu scurtarea laturilor și cu înalțarea întregii piramide. În momentul în care fiecare bloc de piatră ar fi ajuns la nivelul potrivit, el ar fi fost deplasat orizontal pe role, până la locul unde trebuia să fie deplasat definitiv.

Odată construcția de bază terminată, piramida trebuia acoperită sau îmbrăcată cu blocuri de calcar alb, strălucitor de Tura, aduse din carierele aflate pe Dealurile Moqqatam, la est de

orașul modern, Cairo. Îmbrăcămintea exterioară se realiza de la vârf în jos, blocurile de calcar, fiind așezate pe trepte, și umplându-le apoi erau tăiate și șlefuite în jos, pentru a se realiza unghiul potrivit și aspectul strălucitor. Toate piramidele, cu excepția Piramidei în Trepte, au fost acoperite sau șlefuite cu plăci de calcar.

Înainte de a merge mai departe și de a descrie structura internă a Marii Piramide, ar fi potrivit să prezint dimensiunile sale esențiale. Unghiul de înclinație a laturilor este de 54 de grade și 54 de minute. Înălțimea sa era de 145,75 de metri, dar și-a pierdut vârful cu înălțimea de 10 metri, fiind trunchiată, dar acest amănunt nu este observat de la distanță. Laturile au fiecare 229 metri, cu o diferență mai mică de 20 de centimetri, între cea mai lungă și cea mai scurtă latură. Piramida acoperă o suprafață de 5,37 hectare. Privind blocurile de piatră pot spune sunt aproximativ 2.300.000. cu o greutate cuprinsă între 2-15 tone.

Făcea parte din cerințele religioase ca intrarea în piramidă să fie localizată în partea nordică, îndreptată spre steaua polară. Toate piramidele s-au conformat acestei cerințe, singura variație fiind la Piramida lui Kefren care are două intrări pe latura nordică.

Piramida lui Keops nu face excepție și are o intrare joasă de circa 17 metri înălțime pe latura nordică și 7,5 metri spre est de punctul central. Aceasta are 4 blocuri mari de piatră dispuse piramidal două câte două, așezate deasupra intrării, pentru a prelua din greutatea blocurilor de deasupra.

Examinarea secțiunii în Marea Piramidă arată că a fost supusă la cel puțin 3 schimbări de plan în timpul construcției. Are mai multe coridoare interne decât toate piramidele construite în Regatul Vechi. Planul principal pare să fi cuprins un coridor descendent, de la intrare în camera mortuară, situată în centru și mai jos de nivelul solului. Totuși camera mortuară a rămas neterminată și a mai fost construit un coridor ascendent alternativ, în centrul piramidei. Și această cameră a rămas neterminată, fiind cunoscută în mod greșit, în libajul obișnuit sub numele de "Camera Reginei". A treia modificare a planului a implicat o schemă mai grandioasă. Începe cu edificarea unei noi galerii ascendente în miezul piramidei, de la capătul Coridorului Ascendent și joncțiunea care ducea către camera reginei. Aceasta e cunoscută sub numele de Marea Galerie. Ea are 47 metri și înalță de 8,5 metri. Pereții ei de calcar șlefuit urcă vertical 2 metri, următoarele 7 nivele deplasându-se treptat către interior pentru a ajunge să formeze o boltă consolidată. Este acoperită de o singură lespede de piatră în lățime, de peste 1 metru.

La capătul Marii Galerie se afla un coridor scurt și jos cu 3 deschideri tăiate în acoperiș. La sfârșitul vestic al Camerei Mortuare, stând pe podeaua plată și puțin depărtat de perete, se afla în sarcofag mare, din granit negru, având o porțiune mare lipsa în colțul sud-estic. Aceasta a fost tăiat și scobit dintr-un singur bloc de granit, urmele fierăstrăului mai văzându-se încă. În

ciuda spărturii de la colțul sau el încă mai produce un sunet asemănător cu cel al unui clopot lovit. În anii 1880-1882 Perie a descoperit că sarcofagul era cu circa 2,5 cm mai lat decât intrarea în Coridorul Ascendent, deci nu a fost introdus în camera mortuară prin coridor, ci trebuie să se fi introdus acolo în timp ce se construia piramida, înainte de montarea tavanului și a acoperișului Camerei Regelui. Sarcofagul poate fi considerat singurul mobil "încorporat" din lume.

Alte trăsături ale camerei mortuare sunt două mici "canale de aerisire" care apar pe pereții din nord și sud ai piramidei. Scopul lor exact nu este cunoscut, deși s-a sugerat că erau la origine orientate după stelele polare, un aspect esențial al religiei Regatului Vechi, și pentru că acum nu mai sunt orientate astfel înseamnă că axa Pământului trebuie să se fi modificat de la construirea piramidei până astăzi. Acest lucru nu a putut fi demonstrat din punct de vedere astronomic, și funcția lor reală nu este cunoscută încă.

Am menționat mai sus faptul că Marea Galerie a avut și o funcție secundară. Acolo se afla locul unde erau ținute blocurile mari de granit folosite pentru închiderea Coridorului Ascendent după terminarea înmormântării. Aceste blocuri erau mult prea mari pentru a avea loc în altă parte a piramidei. Există dovada că erau sprijinite pe grinzi de lemn montate în cruce, suficient de sus față de podeaua Galeriei astfel încât cortegiul să poată trece pe sub ele în timpul înmormântării. După aceea pereții se retrageau și lăsau în urma lor un grup de lucrători care scoteau grinzile din lemn, lăsând blocurile de garnit să închidă Coridorul Ascendent.

Procedând astfel ei rămâneau blocați în interiorul piramidei, în spatele blocurilor de piatră, în parte dinspre camera mortuară. Ei aveau totuși o cameră de ieșire, deoarece nu exista în vremea Regatului Vechi obiceiul de a îngropa și muncitorii odată cu faraonul. Calea de ieșire era printr-un culoar foarte îngust ce ducea de sub o piatră din coridorul superior, de la capătul Marii Galeriei, mergând în jos prin corpul piramidei, pentru a ieși mai jos din coridorul inferior. Ieșind muncitorii blocau acest culoar cât și culoarul care ducea către suprafața exterioară și intrare.

Este deosebit de interesantă referirea la o ușa plată care putea să fie ridicată. Se pare că intrarea originală prin îmbrăcămintea sa, din calcar de Tura, fusese camuflată pentru a nu se deosebi de restul suprafeței piramidei.

Marea Piramida mai are încă un secret, dar acesta se află în afara ei. În 1954 un tânăr arheolog egiptean, Kama al-Mmallakh, a primit sarcina de a înlătura fragmentele de pietre de pe latura sudică a piramidei. El a găsit o serie de 41 de blocuri de calcar de Tura, care rămăseseră îmbinate perfect. Acestea acopereau un puț de 30 metri, lungime, săpat în rocă de la baza piramidei. Puțul avea o margine tencuită astfel încât blocurile de calcar îl închideau etanș. În interiorul puțului a fost găsită o barcă egipteană antică perfect păstrată și compusă din 1274

de piese de lemn, neavând nici măcar un cui de metal. Bărcile constituiau o componentă importantă a ritualului funerar și erau considerate drept necesare faraonului mort, pe lumea cealaltă. Erău numite fie bărci funerare, fie bărci solare, considerându-se că cel puțin două dintre ele ar servi faraonului pentru călătoria de-a lungul zilei cu zeul - soare pe această lume, și în timpul nopții pe sub pământ.

Mai există vreun secret nedescoperit al Marii Piramide? Imediat în spate și dincolo de puțul unde a fost găsită prima barcă se afla o serie de blocuri de piatră, deasupra unui alt puț. Există motive să credem că acolo se afla îngropată o barcă asemănătoare.

Marea Piramidă este una dintre Cele 7 Minuni ale Lumii-cea mai veche și singura care a supraviețuit aproape în întregime și care a avut întotdeauna un efect izbitor asupra minții omenești.

LUXOR

Centru turistic renumit pentru templele sale și ruinele antice: Templul Luxor, Templul Karnak, Marele Templu al lui Amon Ra, toate situate pe malul râului, alături de culturi de zahăr, bumbac, grâu precum și spectaculoase ruine antice. Merită să amintim Valea Regilor și Reginelor, Catacombele lui Tutankamon, Ramses al II-lea, al III-lea și al IV-lea, al reginei Nefertiti, rampele și terasele reginei Hatshepsut, Templele Dendera și Esna.

ASWAN

Situat pe malul estic al Nilului, este cea mai cunoscută stațiune turistică de iarnă, ideală pentru relaxare, dar și ca punct de pornire în fascinante excursii. De asemenea, orașul este renumit și prin barajul imens construit în 1902 ce protejează templele și monumentele din zonă, de apele Nilului. Templul Philae, Templul lui Kom Ombo, construit pe deal și oferind o superbă panoramă asupra Nilului, Templul lui Edfu, unul dintre cele mai bine păstrate din Egipt, Statuile lui Ramses al II-lea, precum și Templul dedicat Reginei Nefertiti.

HURGHADA

Una dintre cele mai renumite stațiuni litorale din lume, atât de specială datorită combinației dintre marea turcoaz, munții stâncoși și deșertul misterios. Te poți relaxa pe plajele exotice, sau poți înota în apele cristaline, poți face scufundări pentru a descoperi minunățiile subacvatice sau, de ce nu, un safari în desert care să desăvârșească încântătoarea aventură. Sejurul aici este completat de serviciile oferite la standarde internaționale, precum și de ospitalitatea și prietenia egiptenilor.

GASTRONOMIE

Bucătăria egipteană este excelentă, iar dintre cele mai cunoscute specialități locale merită amintite : fowl (preparate pe baza de fasole), kebabs și humus. Deserturile sunt preparate cu sirop de miere deci sunt în general foarte dulci, specifice fiind fatir – clătite umplute cu

aproximativ orice de la ouă la caise și basbousa (destul de dulce) preparată cu miere și ornată cu alune. Deși este o țară musulmană aici este permis consumul de alcool și în majoritatea barurilor, restaurantelor și unele magazine veți găsi vin, bere și lichior. Tipuri de bere locală Stella, Marzen - bere neagră, apare pentru puțin timp primavară. Zizib este varianta egipteană a grecescului ouzo și mexicanului anasato; este mai bun servit diluat cu apă ca un cocktail înainte de cină.

SPORT

Cele mai populare sporturi sunt cele nautice și golful. Sunt numeroase posibilități de practicare a înotului pe plajele cele mai bune de pe coasta mediterană sau a Mării Roșii. Cele mai des practicate activități organizate în Egipt sunt scufundarea și snorkeling-ul. Marea Roșie este considerată unul din cele mai bune locuri pentru scufundare din lume (pești de toate mărimile și culorile, corali, crustacee s.a.).

Bineînțeles, simboluri ale țării, sunt safari-urile organizate cu jeep-uri sau cămile prin desert. Deși nu este neapărat o activitate sportivă, safari-ul solicită destul de mult organismul uman. Nu în ultimul rând, golful este un sport ce a căpătat importanță în ultimii ani, existând deja câteva cluburi specializate în Egipt.

TURISMUL

Turismul a devenit în zilele noastre o activitate la fel de importantă precum cea desfășurată în alte sectoare-chei din economia mondială (industrie, agricultură, comerț). Fenomenul turistic este extrem de greu de delimitat deoarece, că orice activitate umană, cade sub incidentă studiului interdisciplinar, antrenând deopotrivă economiști, geografi, psihologi și sociologi. Primele mențiuni privind preocupările de a voiaja, apar în antichitate în operele geografului Strabon. Descrierile lăsate de Marco Polo cu ocazia periplului sau asiatic (secolul al XIII-lea), cele ale lui Arthur Young (secolul al XVIII-lea) sau, mai aproape de noi, ale lui Henri Monfreid au jalonat preocupările viitoare privind practicarea călătoriei.

Turismul devine un complex fenomen de masă la sfârșitul secolului al XIX-lea fiind puternic articular în mediul înconjurător.

Privit ca un fenomen social-economic creator de beneficii, turismul a fost definit în variante dintre cele mai felurite: “arta de a călători pentru propria plăcere” (M. Peyromarre Debord); “activitate din timpul liber care constă în a voiaja sau a locui departe de locul de reședință, pentru distracție, odihnă, îmbogățirea experienței și culturii, datorită cunoașterii unor noi aspecte umane și a unor peisaje necunoscute” (Jan Medecin); “fenomen al timpurilor noastre, bazat pe creșterea necesității de refacere a sănătății și de schimbare a mediului înconjurător, cultivare a sentimentului pentru frumusețile naturii că rezultat al dezvoltării comerțului, industriei și al perfecționării mijloacelor de transport” (Guy Freuler).

Activitatea turistică este bine susținută de un valoros potențial turistic – natural antropic – diferențiat de la țară la țară, în funcție de care sunt organizate diferite tipuri de turism. Mai cunoscute în practică turismului mondial sunt: *turismul balnear maritim*, cu o largă dezvoltare în teritoriu, practicat pentru cură helioterma sau climaterică sau având alte motivații terapeutice; *turismul montan* și de sporturi de iarnă, practicat pe arie largă pentru drumeție, cură climaterică și practicarea sporturilor de iarnă; *turismul de cura balneara*, prin care se valorifică însușirile terapeutice ale unor factori naturali (izvoare termale și minerale, nămoluri, aer ionizat); *turismul cultural*, organizat pentru vizitarea monumentelor de artă, cultură și a altor realizări ale activității umane; *turismul comercial expozițional*, a cărui practicare este ocazionată de mari manifestări de profil (târguri, expoziții), care atrag numeroși vizitatori; *turismul festivalier*, prilejuit de manifestări culturale-artistice (etnografice, folclorice) naționale sau internaționale; *turismul sportiv*, de care cunoaștem o mare extindere pe plan național și internațional, având ca motivație diferite competiții pe discipline sportive, interne și internaționale, până la manifestări sportive de amploare (olimpiade, competiții sportive regionale, campionate mondiale etc.); *turismul de vanatoare* (safari), practicat de țările occidentale, în general pe teritoriul Africii, al Americii Latine, în teritoriile arctice și antartice. Este o formă de turism “distractiv”, a cărui dezvoltare – marcată de spectaculos și inedit – aduce mari prejudicii echilibrului ecologic al planetei, amenințând cu diminuarea sau, după caz cu dispariția unor specii extrem de valoroase ale patrimoniului faunistic al Terrei. Alte tipuri de turism ar mai fi: turismul industrial; turismul rural; turismul religios; etic, social și, nu în ultimul rând cel spațial. Primul turist în spațiu a fost omul de afaceri californian Dennis Tito care a efectuat o călătorie de opt zile la bordul unei nave spațiale rusești, nava devenind în acest fel o structură de primire turistică ce oferea transport, cazare și masa pentru turiști.

Astfel a apărut o nouă formă de turism, cu tematică spațială, virusul cosmic devenind realitate în planul călătoriilor turistice.

Tipurile de turism de diferențiază de la țară la țară, asigurând varietatea și, prin acesta, atracția asupra turiștilor autohtoni și străini.

Una dintre bogățiile actuale de bază în domeniul turismului privește studiul elementelor regionale, în funcție de care se organizează activități turistice tipice anumitor zone, și se pun în evidență posibilitățile de amenajare complexă a acestora. Deși nu s-a ajuns la o viziune taxonomică unitară în domeniu, diferitele accepțiuni utilizate pe plan internațional și în țara noastră releva următoarele unități ce pot fi luate în considerație.

Regiunea turistică, concepută ca un spațiu de mari dimensiuni, cu o structură organizatorică bine consolidată și un patrimoniu turistic diversificat Zona turistică – un areal mai restrâns consacrat pentru activitatea turistică de un anumit tip, puternic marcat de

importante obiective sau alte motivații pentru turism. Centre consacrate prin patrimoniul lor turistic a unor fluxuri de turism, putând fii, în general, stațiuni alpine (Plitvice Centre turistice, reprezentând puncte de convergență (puncte de plecare pentru zonele montane, porturi, alte, în Alpii Dinarici) sau balneare și de odihnă (Dubrovnik, Split, Rijeka – pe coasta Dalmatiei). Puncte turistice amenajate (peșteri, defilee, ghețari, mănăstiri, case memoriale, hoteluri alpine etc.) Cele mai cunoscute atracții turistice ale orașului sunt monumentele și relicvele Egiptului din perioada faraonilor. Pe primul loc din acest punct de vedere, se situează Muzeul de Antichități Egiptene. Cele mai apreciate piese ale colecției sunt comorile găsite în mormântul lui Tutankhamon și cele 12 mumii expuse în boxe în vid. Dat fiind faptul că muzeul are foarte multe de oferit vă recomandăm să-l explorați cel puțin timp de două zile.

Localizare: Situat în partea de nord a continentului african, Egiptul este mărginit la est de Marea Roșie, iar la nord de Marea Mediterană.

Orase: Capitala este Cairo, o metropolă populată de cca 7 milioane de locuitori. Alte orașe importante sunt și mari centre turistice: Luxor, Alexandria, Aswan, Hurghada, Sharm El Sheikh.

Limba: Limba oficială este arabă, dar limbile engleza și franceza sunt destul de bine cunoscute, mai ales în zonele urbane.

Sezon: Alegerea momentului potrivit de a vizita Egiptul depinde foarte mult de zona în care doriți să mergeți. Oriunde în sudul țării, dar mai ales în Aswan și Luxor, este deosebit de cald în timpul verii (iunie-august), fiind recomandat să mergeți în lunile de iarnă (decembrie-februarie). Tot în timpul verii, coasta Mediteranei este foarte aglomerată, deci este mai bine să o vizitați în perioada octombrie-aprilie. Ca o concluzie, cea mai bună perioadă de vizitare a Egiptului este martie – mai, când zilele sunt călduroase dar nu fierbinți, iar vremea este extrem de plăcută.

Suprafata: 272045.00 km²

Fus: GMT+2 (GMT + 3 între Mai și Septembrie) – (ora României)

Info vize: Cetățenii români au nevoie de viza pentru a intra în Egipt.

Documente necesare:

- voucher de cazare și documente de transport;
- scrisoare de intenție din partea agenției de turism;
- pentru grupuri: tabel nominal cu turiștii și cu numărul pașaportului;
- taxa de viza ~570.000 lei;
- durata procesării: o săptămână.

Pentru intrarea în Egipt este nevoie de un pașaport valabil minimum 6 luni și o viză turistică. Viza se poate obține individual la Consulatul General al Egiptului la București sau prin intermediul agenției Kartago Tours. În vederea rezolvării formalităților de obținere a vizei prin agenția noastră, odată cu achitarea avansului, la înscriere, trebuie prezentat pașaportul, o copie xerox și suma necesară pentru taxa de viză. Aceste documente trebuie prezentate agenției cu cel puțin 14 zile lucrătoare înainte de plecare. În acest caz, problema vizei va fi soluționată de delegatul firmei, la sosirea pe aeroportul din Hurgada.

Moneda oficială în Egipt este lira egipteană (LE), subdiviziunea este piastrul (PST), 1 LE = 100 PST. Importul și exportul lirei egiptene nu sunt permise. În Egipt se poate aduce orice valută liber convertibilă. Bani se pot schimba la hotel, la oficii de schimb valutar sau în bănci, fără plată comisionului. Cărțile de credit internaționale pot fi utilizate la hoteluri și în multe magazine. Nu se pot folosi însă pe vapoarele de agrement, unde se plătește doar în numerar. Băncile sunt deschise în zilele: luni – vineri, între orele 8:30 – 14:00.

Vaccinarea nu este obligatorie și nici nu este necesară la intrarea în Egipt. Informații de specialitate actualizate puteți primi la orice stație de igienă regională. Asistență medicală în Egipt este de multe ori foarte complicată, de aceea nu uitați să vă luați cu dvs. medicamentele pe care le folosiți în mod curent. De asemenea, puneți în bagajul dvs. medicamente împotriva insolației, problemelor digestive și mai cu seamă împotriva răcelii, care reprezintă cazurile cele mai frecvente, datorită marilor oscilații de temperatură.

Cumpărăturile pot fi făcute în bazar, unde prețurile sunt libere, cu posibilitatea de a negocia, sau în magazine și supermarket-uri, unde prețurile sunt fixe. Micile magazine cu suveniruri, cu vederi, cu alimente, se deschid în jurul orei 9:00 și se închid seara târziu. Unii comercianți, foarte amabili și deseori exagerat de insistenți, își prezintă marfa laudând-o și argumentează demonstrând practic calitățile acesteia. Fiți atenți mai cu seama la cumpărarea aurului și a papirusului!

Dacă doriți să vizitați Egiptul să luați cu dvs îmbrăcăminte ușoară, sport, încălțăminte comodă, de calitate, ceva de pus pe cap și ochelari de soare. Noaptea temperatura scade considerabil, așa că este bine să luați cu dvs și un pulovar sau hanorac. Nu amestecați între ele diferitele mâncăruri picante și greu digerabile. Nu beți apa de la chiuveta și de la hidranți și nu spălați fructele cu aceasta apă.

În țările arabe, se obișnuiește să se ofere bacșiș pentru serviciile acordate. **Bacșișul** reprezintă în Egipt una din sursele de venit, de aceea vi se va solicita foarte frecvent. Pentru a se evita discuțiile inutile și permanente, reprezentantul nostru va încasa de la fiecare participant o sumă de 20-36 \$ pe care o va împărți personalului hotelier, de pe vas, chelnerilor și șoferilor.

Egiptul este un rai al fotografilor, dar sunt valabile aici unele prevederi scrise și nescrise:

- fotografierea obiectivelor militare, a podurilor, a porturilor este strict interzisă
- în majoritatea bisericilor (moscheelor), a colecțiilor și muzeelor, fotografierea și filmarea este permisă numai după achitarea unei sume și fără folosirea blitz-urilor
- dacă doriți să fotografiați populația locală, este mai bine să-i rugați în prealabil să accepte acest lucru
- cartierele mărginașe și sărace, precum și cerșetorii, nu ar trebui fotografiate. Aceștia din urmă ar putea să se simtă jigniți și ar putea avea reacții nedorite

Din Cairo la Hurghada transferul se face cu autocare climatizate. Distanța de 440 km este parcursă în 6 - 7 ore, cu câteva opriri de o jumătate de oră. Drumul de cca 280 km de la

Hurghada la Luxor durează în medie 4 ore, cu o oprire de o jumătate de oră. De la Luxor la Aswan, drumul de 240 km se parcurge în aproximativ 3,5 ore. Mănăstirile din secolele IV-VI, din deșertul de vest și de est, Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai, bisericile ce amintesc de fuga Familiei Sfinte în Egipt, sunt alte locuri importante din istoria Egiptului și a creștinismului.